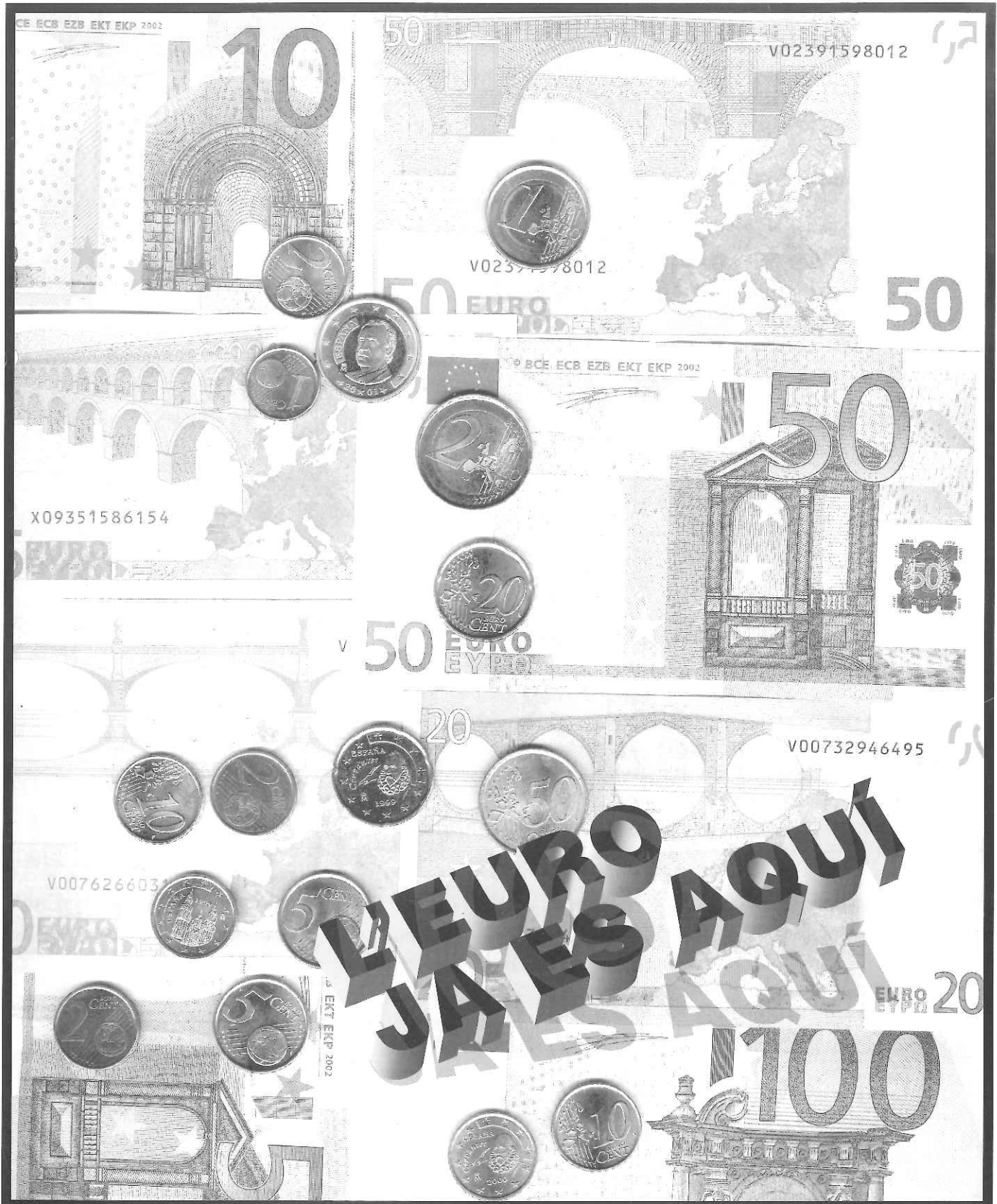

núm. 196

La Femosa

Revista d'opinió i informació local
ARTESA DE LLEIDA, gener - febrer de 2002

La Femosa

Gener - febrer
[196, 2002]

Edita l'Agrupació Cultural
La Femosa,
carrer dels Gallart, 7.-
25150. Artesa de Lleida.

*

*Aquesta
publicació local
rep el suport de:*

Generalitat de
Catalunya
(Dept. de Cultura).

Diputació de Lleida
(Institut d'Estudis Ilerdencs).

Ajuntament
d'Artesa de Lleida.

Els articles que apareixen a les
planes de *La Femosa*
reflecteixen únicament l'opinió
de llurs signants.

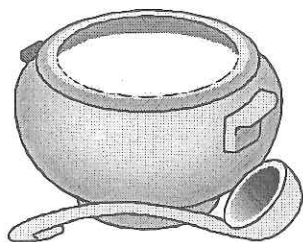
2a. època.
Dipòsit Legal:
L-264-1981.

PÒRTIC

Les darreres convulsions econòmiques que ha patit Argentina amb una de les crisis econòmiques més importants dels darrers anys palesen una crisi molt més profunda i d'ordre global; una crisi de pensament, de moral i de concepció humana: la crisi del sistema neoliberal, que tants acèrrims partidaris té darrerament al nostre país. El caos i la incompetència i corrupció polítiques, la fugida de capitals, la participació d'empreses i grans multinacionals estrangeres i altres factors han portat el país andí a la vora d'un precipici del qual costarà sortir-ne, si algun dia se'n surt. Però no ens enganyem, a casa nostra tampoc no és que puguem presumir de gran cosa. Massa sovint sentim i veiem pràctiques delictives i grans corruptel·les en aquelles persones, institucions i organitzacions que més exemple haurien de donar i el que és més preocupant: l'entronització de la moral del triomf, la generalització del consumisme, de l'afany de lucre, de l'individualisme, del campí qui pugui, del tot val si ens ajuda a guanyar. Amb aquest panorama un país està abocat al fracàs, perquè un país funciona veritablement si ho fa de forma col·lectiva i no individual, segons uns paràmetres de participació i de responsabilitat, no d'exclusió i d'indiferència.

Cal una política global, subjecta a una idea generosa de progrés que vagi més enllà de la simple depredació capitalista per tal d'evitar que un país tan ric com l'Argentina pugui fer fallida, per tal d'evitar que continuï havent, per a vergonya de tots, països que viuen en absoluta misèria. Però també per evitar que aquells que vivim en països d'aquells que anomenen rics no continuem vivint en la indiferència, la deshumanització i l'autosatisfacció, perquè nosaltres no fem humanament fallida.

Cal refermar els codis morals d'actuació política i econòmica, aprofundir en la veritable democràcia, en la qual ningú, cap país ni cap persona, no quedi al marge: això vol dir participació, transparència, honestedat. Avui que tan es parla de mundialització més que mai ens cal apostar per una generalització de la ciutadania, de la llibertat, de la riquesa, del progrés i de la democràcia.

La cuina d'abans

LA CUINA DE QUARESMA

Podríem dir que la cuina d'abans s'adaptava sempre a les circumstàncies. No era igual la cuina d'hivern, amb el porc al salador, que a l'estiu amb tota mena de productes de l'hort. En cada moment, però, la cuina popular tenia els seus recursos per elaborar plats que, tot i senzills, fossin prou saborosos. Per començar a parlar de la cuina d'abans amb tota propietat, aprofitant l'avinentsa que la quaresma enguany comença el dia 13 de febrer, començarem parlant de la cuina de quaresma, ja que és en aquest període de quaranta dies, en què l'abstinència de carn era un dels manaments principals, quan l'inventiva popular originava els plats més originals de la nostra cuina. Val a dir que, en qüestió d'abstinència, mai no s'ha considerat carn el peix (fresc, sec o salat) ni els cargols.

Abans de començar, hem de dir també que en aquestes receptes de cuina, no hi posarem (tret de comptades excepcions) la quantitat de cada ingredient de què consta. Les cuineres ja ho sabien per experiència. També hem de remarcar que les receptes que anirem transcrivint, al ser receptes populars, tot i ser el mateix plat, difereixen una mica les unes de les altres en algun aspecte. És clar, tothom les feia com volia o com més li agradava. Fet aquests aclariments, parlarem de cuina:

OLLA DE CONGRE

INGREDIENTS: Congre sec, fesols, fonoll, bledes, arròs, alls tendres, julivert, oli i sal

En una olla, es posen a coure els fesols i el congre (tant les mongetes com el congre, els haurem tingut en remull tota la nit). Quan les mongetes estan mig cuites, s'hi posa les bledes i els brots de fonoll. A part, en una paella amb una mica d'oli, sofregirem els alls tendres i el julivert. Es tira l'arròs a l'olla i, després d'esperar una mica, s'hi posa el sofregit dels alls i es deixa bullir tot junt una bona estona.

L'olla de congre era gairebé prat únic, s'acompanyava només amb una amanida de ceba i olives.

OLLA DE CONGRE

INGREDIENTS: Congre sec, mongetes, alls, julivert, bledes, arròs, oli i sal

La nit abans es posava el congre juntament amb les mongetes a estovar. En una olla amb aigua, es posa a coure les mongetes i el congre. A part, es fa un sofregit amb els alls i el julivert. Quan les mongetes estan cuites, s'hi tira el sofregit i, seguidament, les bledes. Una estona més tard, ja s'hi pot posar l'arròs i es deixa bullir fins que l'arròs és cuit.

OLLA DE CONGRE

INGREDIENTS: Per a quatre persones: 250 grams de mongetes, entre 100 i 125 grams de congre sec, 200 grams d'arròs i unes quantes fulles de bleda, oli i sal.

L'olla de congre vol una cocció lenta i llarga. Es posa l'olla al foc amb les mongetes en remull la nit abans i el congre (el congre sense remullar, només esbandit una mica amb l'aigua de l'aixeta), a quarts de deu del matí, amb un bon raig (un raig generós) d'oli i la sal corresponent, que vagi bullint, mirant de tant en tant que no es quedi sense suc. Això ha de bullir d'una hora i mitja a dues. S'hi posen les bledes i a bullir altre cop. Quan falta uns vint minuts per l'hora de dinar, s'hi tira l'arròs i si cal, es rectifica de sal.

A. Costafreda

INDEX

Consell de redacció:

Felip Domènech i Costafreda
Josep Gallart i Fernández
Francesc Gallart i Fernández
Lluís Gil i Fontanet
Ricard Pons i Pico
Maria Serra i Domènech
Ramon Serra Batlle
Eulàlia Solà i Miró

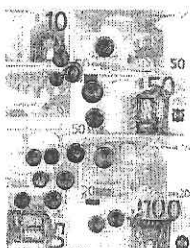
Col·laboradors:

Alternativa Ecoligista d'Artesa
Cèlia Argilès i Andrés
Josep Barberà i Escoda
Alba Bosch
Miquel Carrera i Castellví
Joan Cassola
Pau Costa i Mestres
Adolf Costafreda i Castillo
Ivet Domènech i Nadal
Felip Domènech i Costafreda
Neus Falcó i Manonelles
Felip Gallart i Fernández
Jordi Mir i Porta
Miquel Àngel Navarro i Solé
Jordi Niubó i Nosas
Llorenç Peiró
Maria Serra i Domènech
Carme Sirvent i Garcia
Eulàlia Solà i Miró

Fotògraf:

Ramon Serra Batlle

Tirada: 450 exemplars

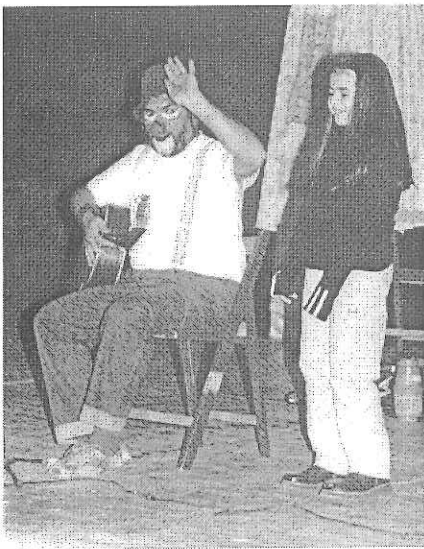
PORTADA:
L'euro ja és aquí

Pòrtic	3
La cuina d'abans <i>Der A. Costafreda</i>	4
Actualitat Artesenca <i>Der Cèlia Argilès</i>	6
Artesa i els polítics locals <i>Der Adolf Costafreda</i>	11
Sensibilitat del món agrícola i ramader (1) <i>Der Llorenç Peiró</i>	13
Crítica jove <i>Der Jordi Mir i Pau Costa</i>	14
La Sònia a l'Institut (6) <i>Der Alba Bosch</i>	15
Mots encreuats <i>Der M.A. Navarro</i>	16
Sopa de números i de lletres <i>Der Josep Barberà - Ivet Domènech</i>	17
Artesa sota la neu <i>Der R. Serra - J. Gallart</i>	18
La pagesia a Artesa o els últims mohicans <i>Der Felip Costafreda</i>	21
Amb poques paraules <i>Der Felip Gallart</i>	23
Tot esperant una resposta... <i>Der Maria Serra</i>	24
La salut de cada dia <i>Der Carme Sirvent</i>	25
El xiprer <i>Der Joan Cassola</i>	27
Parlem una mica dels Sahrauis <i>Der Alternativa Ecoligista d'Artesa</i>	28
Agraïment al poble d'Artesa <i>Der Associacions d'Artesa</i>	29
Netegem els carrers <i>Der Maria Serra</i>	30
Les velles fotos d'Artesa <i>Der Josep Gallart</i>	31
Precipitacions del 2001 <i>Der Ramon Serra</i>	34

Actualitat ARTESENCA

FESTES DE NADAL

La Comissió de Festes, va organitzar tot un seguit d'actes per aquests dies de Nadal. Així el dia 25 i 26 de desembre a 2/4 de 8 de la tarda es va celebrar una sessió llarga de ball a càrrec del grup *QUARTZ*. El dia 25 de desembre a 2/4 de 12 del vespre es va projectar una pel·lícula de cinema i el dia 26 a 2/4 d'1 del migdia el grup de pallasos *LA PASTERADA*, va fer riure i jugar a petits i grans.

Actuació del grup de pallasos La Pasterada

El dia 26 de desembre, Sant Esteve, la Coral *La primavera artesenca*, va posar la nota musical a la celebració de la Santa Missa, acompanyats d'un conjunt musical

Actuació de l'orquestra de cambra de Lleida

El dia 30 de desembre, a les 6 de la tarda, l'Ajuntament va organitzar un concert de música de

cambra a càrrec de l'*Orquestra de Cambra de Lleida*, que va tenir per escenari l'església parroquial.

Festa de reis, l'Associació de Joves d'Artesa de Lleida (AJALL), va estar l'entitat encarregada per

El gran Camarleng

part de l'Ajuntament de tot el muntatge i organització de la festa de reis. El dia 3 de gener a les 7 de la tarda, Sa Majestat, el *Gran Camarlenc*, va arribar al nostre poble amb la finalitat de recollir la gran quantitat de cartes, que els nens i nenes d'Artesa havien escrit demanant jocs i joguines als Reis Màgics d'Orient. D'aquesta manera Ses Majestats els Reis Màgics d'Orient van tenir temps suficient per a preparar i organitzar els regals que el dia 5 de gener van repartir a tots els nens i nenes.

L'arribada dels *Reis Màgics d'Orient*, es va fer

de forma majestuosa pel Passeig de Sant Ramon, i enguany els van acompanyar els grallers i gralleres

Els Reis Màgics d'Orient repartint els regals

Parlament dels Reis Màgics d'Orient

de *La Femosa*, amb la finalitat de posar una nota musical a la festa.

SUBVENCIÓ PER UNA NOVA LLAR D'INFANTS

Les obres que actualment s'estan duent a terme als terrenys annexos al col·legi públic, i que són l'inici d'un projecte global i ambiciós d'ampliació de la zona escolar, comporten també una reserva de terreny per a la construcció d'un edifici per a ubicar-hi una nova

llar d'infants municipal.

Al DOGC del dia 3 de juliol de 2001, es va obrir convocatòria pública per a la concessió de subvencions per a la creació i consolidació de places escolars de primer cycle d'educació infantil en centres de titularitat municipal (DOGC, núm. 3425) i l'Ajuntament va encarrregar el projecte en el qual s'hi preveu la creació de 41 places escolars

Tot i les abstencions del regidor d'Esquerra Republicana i un regidor del Partit Popular, el Ple de l'Ajuntament a la sessió del dia 28 de desembre va

acordar sol·licitar la subvenció al Departament d'Ensenyament per a la creació de places escolars de cycle d'educació infantil

El cost total del projecte és de 174.757,65 euros i la subvenció que es pot obtenir segons el barem publicat pel Departament d'ensenyament és d'11.275.000 ptes. (67.764 euros)

SANT ANTONI (17-01-02)

Un any més els artesencs i artesenesques

Preparació de l'olla barrejada

celebrem la diada de Sant Antoni Abad, declarada festa local per l'Ajuntament. Els actes, repetitius any rera any, són els següents:

A les 12 celebració de la Santa Missa.

Acte seguit benedicció d'animals i vehicles

A les 2 degustació de l'olla barrejada, a la Sala de la Llar del Poble.

El dinar de germanor amb un plat d'olla ben calenta, és sens dubte l'acte central de la festa que enguany va comptar amb l'assistència de gairebé 250 persones.

L'olla cuinada sota la direcció del Venanci Drudis, es va començar a cuinar a la travessia dels Gallarts a primera hora del matí per tal d'estar llesta a l'hora de dinar. L'assistència a aquest acte dels artesencs i artesenesques fou massiva i podem dir que tot i que hi va haver menjar suficient, l'organització va haver d'improvisar el montatge de més taules i cadires per poder donar cabuda a tots els presents.

ARTESA AMB LA MARATÓ (20-01-02)

La nevada de mitjans de desembre va obligar a suspendre els actes previstos pel dia 17 de desembre per tal de col.laborar amb la *Marató de TV3* que aquest

any, 2001, recaptava diners per a la malaltia de la SIDA.

Finalment el dia 20 de gener, l'Associació de Dones, va organitzar de nou aquest acte en el qual es van recaptar aproximadament 1300 euros, i que seran transferits al compte de la *Marató de TV3* amb la finalitat de contribuir en el camp de la investigació

de la síndrome d'immunodeficiència adquirida (SIDA).

Els actes que es van dur a terme en aquesta jornada, van aconseguir omplir la sala de la Llar del Poble de gom a gom. L'esperit de col.laboració i humanitat va estar present al llarg de tota la tarda d'aquest diumenge.

Actuació de l'Escola de Música *La Clau*

L'escola de música *La Clau*, va obrir la festa, amb cinc cançons acompanyats d'instruments musicals. Seguidament l'escola de dansa *El Mirall* de Lleida, va posar la nota de color i moviment amb els seus balls de música funky.

Els rapsodes d'Artesa (Eulàlia Solà, Jordi Mir, Felip Gallart, Josep R. Bonet i Enric Domènech) i l'Eva a la guitarra van recitar poesies de diversos autors.

Seguidament es va procedir al sorteig de 16

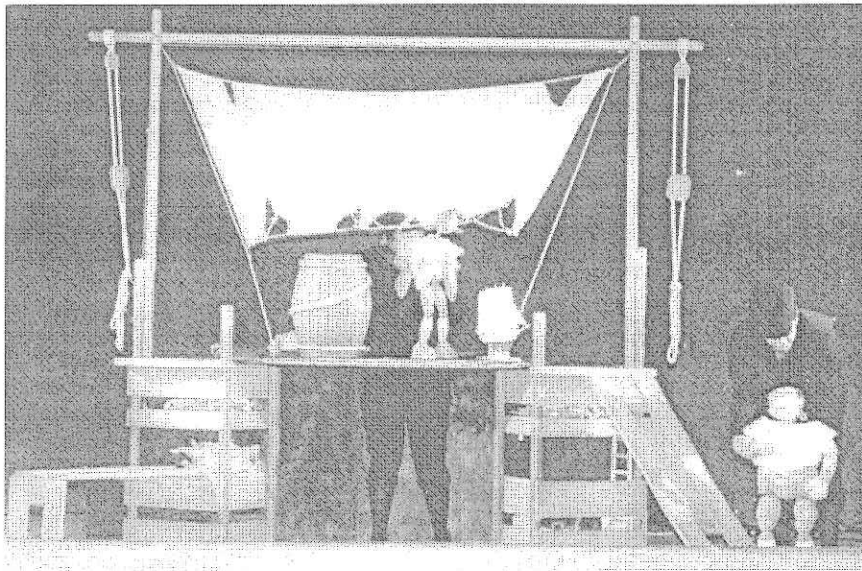
pastissos artesanals, elaborats per diferents mestresses de casa, i altres obsequis cedits per diferents entitats del municipi.

L'acte es va tancar amb els balls de l'escola de dansa *El Mirall*, on hi van prendre part uns 70 ballarins (majoritàriament noies).

ESPECTACLE DE TITELLES (27·01·02)

El *Centre de Titelles de Lleida*, de nou ens va visitar, amb la finalitat de deleitar-nos amb una obra de titelles.

En aquesta ocasió va ser l'obra *Jana i els tres ossets*, la que va captivar a tot el públic infantil i

Actuació del Centre de Titelles de Lleida

adult que hi era present.

Aquesta iniciativa que va tenir lloc a 2/4 d'1 del migdia del dia 27 de gener, va estar organitzada per l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes del col·legi públic, que té la intenció de dur a terme un acte cultural mensual. Aquests actes, però, no són gratuïts sinó que cal satisfer una quota simbòlica de 3 euros per tal de col·laborar en les despeses.

ORDENANÇA SOBRE ANIMALS DOMÈSTICS

El ple de l'Ajuntament a la seva sessió del dia 31 de gener va aprovar inicialment l'ordenança sobre la tinença dels animals domèstics, la qual regula responsabilitats als titulars o posseïdors d'aquests animals així com la imposició de sancions en certs supòsits.

Aquesta ordenança preveu que els propietaris o posseïdors d'animals (sobretot gossos) estan obligats a censar-los en els serveis municipals i a proveir-se del títol d'identificació corresponent, en un termini màxim de 3 mesos des de l'entrada en vigor d'aquest reglament, al seu naixement o adquisició.

En les vies públiques els gossos aniran amb collar amb la seva identificació censal.

També preveu aquesta ordenança que en tot cas els propietaris dels animals domèstics quan aquests vagin per la via pública, els hauran de controlar perquè no siguin perillosos per les altres persones, i a tal efecte adoptaran les mesures adients (corretja, cadena, morrió). Hauran de circular en tot cas amb morrió, aquells gossos la perillositat dels quals sigui raonablement previsible, donada la seva naturalesa i característiques.

APROVACIÓ DEL CALENDARI FISCAL CORRESPONDENT A L'EXERCICI 2002

El Ple de l'Ajuntament a la sessió del dia 31 de gener va aprovar el calendari fiscal de la recaptació voluntària dels impostos i taxes de cobrament periòdic corresponents a l'any 2002, establint-se els següents períodes:

Impost sobre vehicles de tracció mecànica 2002: 1 de març a 1 de maig

Subministrament d'aigua potable del 2n. semestre de 2001: 1 d'abril a 1 de juny

Arbitris 2002 (taxa d'escombraries, clavegueram i cementiri): 1 de maig a 1 de juliol

IBI (rústega i urbana) i IAE 2002: 1 de setembre a 1 de novembre

Subministrament d'aigua potable del 1r. semestre de 2002: 1 d'octubre a 1 de desembre

BLOQUEIG A L'ACTUACIÓ MUNICIPAL

Si ja a finals de novembre de 2001, els membres de l'oposició van votar en contra del pressupost municipal presentat per l'equip de govern, el qual està en minoria des de les darreres eleccions democràtiques, al ple del dia 31 de gener es va votar en contra del projecte de compensació i urbanització

presentat per l'empresa PROGRIART SL per a desenvolupar el Pla parcial situat a l'era del Sangenís amb la finalitat de construir uns 60 habitatges.

També l'oposició va votar en contra, i per tant no va deixar que prosperés, l'acord d'imposar contribucions especials per a la urbanització del carrer del Solsonés, carrer de nova obertura que l'equip de govern volia obrir i urbanitzar.

La premsa aquests darrers dies, ha portat informació sobre l'actual situació del nostre consistori on l'equip de govern i l'oposició han d'arribar a un acord per tal de desbloquejar aquesta situació per poder continuar treballant a fons, i on l'oposició ha demanat entrar a formar part de l'equip de govern.

SANTA ÀGATA (02-02-02)

El dissabte dia 2 de febrer, l'Associació de Dones va organitzar el tradicional sopar de Santa Àgata, que enguany es va fer a la Sala de la Llar del Poble.

El sopar va consistir en:

- ◆ "Aperitiu de benvinguda.
- ◆ "Pinya amb pernil
- ◆ "Picantons amb llagostins
- ◆ "I pastís

Al llarg de tota la vetllada va regnar el bon ambient i l'harmonia entre les 70 dones que van participar d'aquesta festa. La nota més simpàtica i divertida va anar a càrrec de la sorpresa que les membres de la Junta van organitzar i que va consistir amb la presència d'un grup d'animació, que va aconseguir arrencar rialles a totes les presents.

La festa va seguir fins ben avançada la nit amb la música de SO MÒBIL.

CARNAVAL 2002

El diumenge de Carnaval celebrat enguany el dia 10 de febrer, va comptar amb l'actuació d'una disco mòbil i Karaoke a càrrec de J.B. Mir.

La festa es va celebrar per la tarda i els únics disfressats van estar la quitxalla, i algun adult. Aquesta festa cada any va a menys i si no fos pels nens i nenes que sempre estan a punt per a divertir-

Ball de carnaval

se i disfressar-se ja no tindria cap sentit.

SENYALITZACIO DEL PEIN

L'Ajuntament va sol·licitar l'any 2001 una subvenció amb la finalitat de senyalitzar i d'arranjat alguns camins del PEIN (Pla d'Espai d'Interés Natural) Mas de Melons, aprovat per la Generalitat per decret l'any 1993 i que agafa gairebé tot el secà del nostre terme municipal, des del camí de Matxerri fins al límit d'Aspa.

Amb la subvenció aconseguida de 1.250.000 ptes. s'ha arranjat algun camí del secà i s'ha col·locat un cartell que informa de l'existència d'aquest PEIN i dels trets més característics del mateix. Igualment s'han senyalitzat uns quants camins (no gaires, ja que la subvenció no ha donat per més), i on l'Ajuntament

Panell informatiu del PEIN

ha aportat unes 800.000 ptes.

ARTESA I ELS POLÍTICS LOCALS

Tot i que al llarg de la meua vida he desenvolupat alguns càrrecs polítics a l'Ajuntament, no m'he considerat mai un polític, encara que sí que m'ha interessat sempre la política, sobretot la local, la que es fa des de Casa de la Vila, és clar. Dic això per desmarcar-me dels que sí que es consideren polítics i que, en conseqüència, actuen sempre des d'aquest vessant: el meu pas pels càrrecs polítics, penso, ha estat sempre més circumstancial que vocacional, més empès per ser coherent amb la meua manera de pensar que per ganes de remenar les cireres des de Casa de la Vila. Dic tot això d'entrada perquè, gràcies al meu pas per l'Ajuntament, ara sé el que costa treballar pel poble des d'aquella casa.

Els que no ens considerem polítics, veiem el Consistori com l'instrument ideal per poder fer, des d'allà i de cara al poble, el màxim de coses possibles i com més ben fetes millor. Això, al meu entendre, vol dir fer allò que cal, el que és precís o que és més urgent de fer en cada moment, mirant sempre més els interessos de la comunitat que els gustos o els interessos particulars d'algunes persones. Els que no ens considerem polítics ni ens devem a la disciplina de cap partit, ni hem cobrat mai ni un duro per fer de polítics, ara (fora de la política activa som només espectadors)

mirem de seguir, sempre amb molt d'interès, com se les campen els polítics locals de torn per portar el poble endavant. Tot i que no enyoro gens el meu pas per Casa de la Vila i menys encara les hores d'insomni per la por de no poder resoldre tal com calia més d'un problema, sí que, a una distància prudencial, segueixo interessant-me per les coses de la política municipal, a voltes crític, a voltes asèptic, a voltes amb complaença i, com ara en aquests darrers mesos, amb estupor.

No puc entendre, des de cap punt de vista, que els cinc regidors de l'oposició (tres del PP, un d'ERC i un de C i U) que en un ajuntament de nou, com el nostre, són majoria, no hagin aprovat les taxes i impostos municipals per l'any 2002, amb l'excusa (si no ho he entès malament) que, gràcies a les obres del tren d'alta velocitat que ens rebenarà el terme, a les arquees de l'Ajuntament hi entraran una colla de milers d'euros amb els quals l'Ajuntament podrà fer front a l'augment de les despeses sense apujar les taxes. Més clar que l'aigua. Tots els artesencs ens estalviarem diners, beneficiant-nos, doncs, directament d'aquests que ens "plouran del cel".

Els que hem estat a l'Ajuntament amb ganes de fer coses per millorar, no només la imatge del nostre poble, sinó guarnir-lo dels equipaments de

tota mena que tanta falta ens fan, ens hem trobat sempre que, no ho hem pogut fer per falta de recursos econòmics. A Artesa estem molt endarrerits, en comparació amb altres pobles d'una demografia semblant: no tenim biblioteca pública, no tenim poliesportiu, no tenim cap local digne on els diferents grups que mantenen viu el poble, puguin reunir-se i fer les seues activitats sense fer-se nosa els uns als altres, no tenim plaça, ni jardins... no tenim res de que puguem presumir o ensenyar als forasters amb certa complaença. Tot i així, ara amb aquests centenars de milers d'euros extra provinents del pas de l'AVE pel nostre terme, amb els quals (si s'administrassin com s'haurien

que hi dono, no puc entendre el perquè, uns homes que en teoria han entrat a l'Ajuntament (com jo hi vaig entrar al seu dia) amb la il·lusió de treballar per fer un poble millor, ara que teniem una oportunitat única (que mai més no es repetirà) per a poder desenganxar Artesa de la mediocritat, diuen no, quan amb els arguments esmentats, s'estimen més gastar els diners subvencionant als veïns els seus impostos locals.

S'acabaran els diners de l'AVE i amb ells haurem perdut bous i esqueselles. S'hauran de pujar les taxes al cent per cent i de tot allò que hauria pogut ser, haurà estat només un foc d'encenalls;

d'administrar, i en aquesta qüestió l'oposició hi tindria molt a dir) es podria suavitzar una mica aquest dèficit tan lamentable, però resulta que no, que no podrà ser perquè aquests diners s'hauran de gastar a subvencionar-nos la recollida de la brossa, el subministrament d'aigua potable o l'impost sobre els nostre vehicles...

Com artesenc preocupat per la cultura, com a veí que estimo el poble, per moltes i moltes voltes

un munt de cendra que el vent s'endurà. I això ho pagarem tots, els que manen, els de l'oposició i els veïns que, com jo, no pintem res, si no és a l'hora de demanar-nos el vot.

Gràcies pels diners que m'estalviaré, però per mi no calia que us preocupéssiu, a mi em preocupa més les mancances que tenim al poble que la meua butxaca.

A. Costafreda

SENSIBILITAT DEL MÓN AGRÍCOLA I RAMADER (1)

A la vida moderna de pagès, hom s'ha d'espavilar o procurar de trobar-hi quelcom de positiu, és a dir, intentar poder gaudir de la feina dia a dia per fer aquesta una mica més passadora. Malgrat les moltes vegades que ensopeguem i tot i reconeixen que estem en uns moments poc engrescadors, hem de:

- Adaptar-nos als canvis. Hem d'entrar al món de la productivitat. Som competents (no competitius).

- Ens hem especialitzat, i tenim clar que allò que oferim al mercat és bo.

- Sofrim la inseguretats de la rendibilitat de la nostra feina.

- Les malalties que ens amenacen: clembuterol, vaques boges, pesta porcina clàssica, dioxines... i les que "te rondaré".

- El futur de la fruita seca.

- La globalització, com ens afecta?

Davant aquestes sis afirmacions (en podríem fer moltes més), em pregunto:

Cap a on (o com) eduquem els fills?

Què volem que siguin quan siguin grans?

Quina feina li puc deixar al fill gran, i

al segon?

En tindran prou per a viure o hauran de compaginar-ho amb una altra feina?

Ens hem plantejat que som, potser, la darrera generació de pagesos tal i com entenem ara el nostre món i la nostra feina?

Les terres i les nostres propietats passaran (amb fills, sense fills o els meus fills no vull que siguin pagesos) a qui, com i amb quina finalitat?

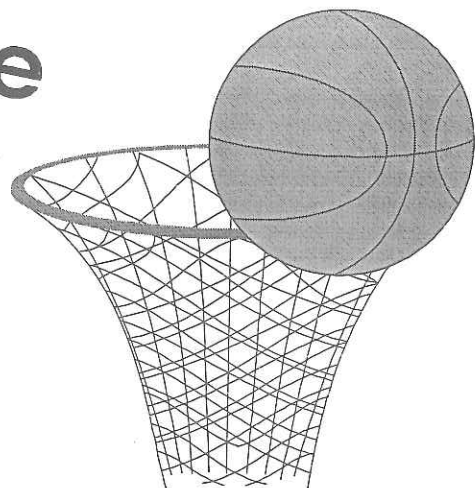
Podria ser que els fills treballessin fora amb la possibilitat de llogar o arrendar les propietats?

Exemples que podem veure a tocar tocar: Home pagès, esposa mestra. Els matins treballa a la indústria i a les tardes al tros. Pagès de cap de setmana. Enfront d'això tenim: Grans propietaris amb molts jornalers. Moltes dones que van al camp i poques dones pageses...

Com podeu veure, moltes preguntes, molts temes per a tocar. És precisament d'això o sobre això el que m'he proposat de parlar, d'anàlitzar en propers escrits. De moment i per començar només he posat fil l'agulla, no per cosir pedaços sinó per intentar fer tot un vestit sencer.

Llorenç Peiró

Crítica jove

Fa cert temps, se'ns va concedir a un cert grup d'adolescents d'aquest poble que poguéssim participar i donar l'opinió a *La Femosa* per mitjà d'un apartat dins la revista. Fins ara l'hem mantingut mitjançant històries, poemes, llegendes, articles... Hem decidit que en aquest nou fascicle aprofitaríem la nostra secció per donar l'opinió sobre un tema que ens afecta molt a nosaltres.

Pels joves hi ha "L' AJALL" i els diversos pubs. Per la gent gran el casal dels jubilats i algun que altre bar. Pels adults hi ha el cinema i els balls que s'organitzen a part de la festa major, però, què passa amb els adolescents? Hi ha les piscines, però només durant l'estiu i són per a tothom, també hi ha la zona esportiva, on desgraciadament, només es pot practicar futbol. No necessitem comparar Artesa de Lleida per adonar-nos que els adolescents no tenim cap espai de lleure. Ens agradaria que aquesta secció fes veure als governants d'aquest poble que necessitem zones de lleure. Després de pensar-ho bé hem decidit exposar dues propostes:

- Abans a la pista, hi havia dues cistelles de bàsquet, van desaparèixer i ara que és quan més serien aprofitades, resulta que les

cistelles desaparegudes no han tornat a ser substituïdes, causen així la pèrdua d'un dels esports que últimament agrada més a la gent

jove el qual sols el pot practicar en els seus centres docents, això ens obliga a demanar unes cistelles desents.

- L'altra proposta seria la de la creació d'un centre juvenil, ja que els jubilats en tenen un per a ells, nosaltres també creiem que podríem disposar d'un centre d'aquesta mena. Un local en el qual hi hagués quatre cadires i uns quants endolls, solament el més

essencial, de la resta ens n'ocuparíem nosaltres mateixos.

Des d'aquí demanem el suport de tot el poble i d'aquesta manera aconseguir les nostres fites marcades.

Atentament:

Jordi Mir i Porta
Pau Costa i Mestres

LA SÒNIA I L' INSTITUT

Capítol 6 < No pot anar tot malament! >

Em sembla que porto una maledicció al damunt que fa que tot em surti malament. O gairebé tot.

-Aixeca't Sònia!-va cridar la meva mare.-
Que no te'n recordes de l'excursió? Va, som-hi que farem tard.

No, si us plau, no! No em volia aixecar. O més aviat no podia. Eren només les set del matí del dissabte; estava cansadíssima per culpa de l'entrenament de volei del divendres. Però no només era això: el cap em rodava com una sínia i em començava a venir calor, molta calor.

-Tens febre. Només són unes dècimes però és millor que anul·lem l'excursió i que facis llit-em va recomanar la meva mare.

Magnífic! Així podria estudiar i com que a la tarda ja estaria bé ja ho tindria tot solucionat. Però això és el que em pensava.

Per la tarda el cap encara em rodava. Em vaig començar a vestir i a preparar-me per sortir amb les meves amigues. Però no em trobava gens bé.

-Adéu mare!- vaig dir obrint ràpidament la porta.

-Però es pot saber on vas?- em va esbrincar.-Què potser ja et trobés bé?

-Sí, perfectament. -vaig mentir.

Però després de ficar-me el termòmetre no només vam confirmar que tenia febre sinó que a més m'havia pujat. Cap de setmana al llit segur. I temps d'estudiar tant com vulguis. Però hi havia una cosa que havia de fer abans de posar-me al llit.

-Sí, digui?-em va preguntar el Marcel des de l'aparell telefònic.

-Marcel, sóc la Sònia. Em sap greu però estic malalta i demà no podré sortir.-vaig dir-li.

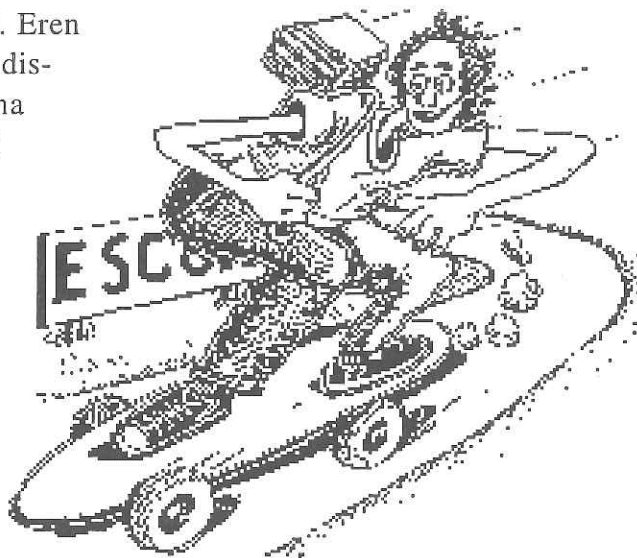
-Vaja, quina llauna!
Però m'has de prometre que quedarem un altre dia.

-Molt bé. Dissabte vinent tinc partit, per què no véns?-vaig preguntar-li emocionada per les ganes que ell tenia de quedar.

-D'acord, ja ens veurem el dilluns vinent a classe. Apa, adéu!

ATENCIÓ: Vols saber com continua la relació de la Sònia amb el Marcel? I com l'hi ha anat l'examen a la Sònia? Doncs no et perdis el pròxim capítol i sabràs això i molt més.

Alba Bosch

MOTS ENCREUATS

de M. A. Navarro

(Solucions a la pàgina 34)

HORITZONTALS: 1. Aparell per a mesurar les oscil·lacions. 2. Comissariat per a l'Energia Atomica. Portar de fora. 3. Deturar, aturar. La tercera. 4. Fer tardar, entretenir-s'hi. Planta semblant a la carxofera, amb espines. 5. Poble de l'Urgell. Adjectiu possessiu femení. Cony. 6. La rodona. Sufix molt químic. Tipus de trompeta. Cesi. 7. Normalment un vas. Al revés, està pel damunt del bisbe. 8. Arrel, però en grec. Neci, ignorant. Nom de consonant. 9. Al revés, tibada, dilatada. Forma de l'adverbi "be". 10. Ovelles. Consonant. En el romà, els cristians s'ho passaven malament. 11. La tercera. Que té forma ovada invertida. Transport Internacional. 12. Cotxer, xòfer. La seva feina es espia.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2				■								
3											■	
4								■				
5						■		■				
6		■			■					■		
7				■								
8					■					■		
9									■			
10						■		■				
11		■								■		
12							■					

VERTICALS:

1. Ciència que tracta dels oceans. 2. Migdiada. Sufix despectiu. Vocal. 3. Que produeix una catàlisi. 4. Vocal. Pandereta, pandero. Al revés, prefix íber. 5. Cinc xifres romanes. Una altra romana. Al revés, s'arrisqui, s'aventuri. 6. Un animal tot desgavellat. Adverbi de quantitat. Frívol, sense fonament. 7. Que busca l'oportunitat. 8. El seu, la seva. Abecedari, beceroles. Nom de consonant. 9. Soroll onomatopèic. Associació de Disenyadors Industrials. Esquena d'un ganivet. 10. Al revés, pasta de paper endurida. Consonant. Dues vegades, doblement. Consonant. 11. El nostre de cada dia. Diner de billó encunyat a Girona. 12. Coloració semblant a la de l'iris.

Sopa de números

- 1- En quin any es va descobrir Amèrica?. 1492
- 2- En quin any va sortir el primer llibre imprès?. 1456
- 3- En quin any va morir Leonardo da Vinci ?. 1519
- 4- En quin any va ser filmada la primera pel·lícula amb so ?. "The jazz singer". 1927
- 5- En quin any va néixer Ludwing van Beethoven?. 1770
- 6- En quin any va caure el mur de Berlín ?. 1989
- 7- En quin any va succeir l'atac a Pearl Harbor. 1941
- 8- En quin any és va fer el primer diari escrit en català, després de la Guerra Civil. 1976
- 9- En quin any és torna a recuperar la Generalitat actual. 1977
- 10- En quin any van ser enderrocades les torres bessones. 2001

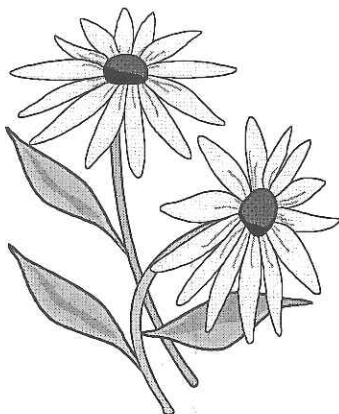
7	0	9	1	9	8	9	5	4	2
2	1	4	7	3	1	7	3	0	6
9	9	5	9	4	9	2	0	1	3
8	7	7	1	4	6	1	9	1	5
0	7	9	5	1	7	7	0	7	1
6	1	8	1	1	3	8	9	4	4
2	3	7	6	7	9	1	1	5	9
1	4	1	4	5	6	7	3	6	2
1	9	4	1	0	4	7	8	4	1
1	2	5	6	2	1	9	2	7	9

Josep Barberà i Escoda

Sopa de lletres

. Quants noms de flors series capaç de trobar?

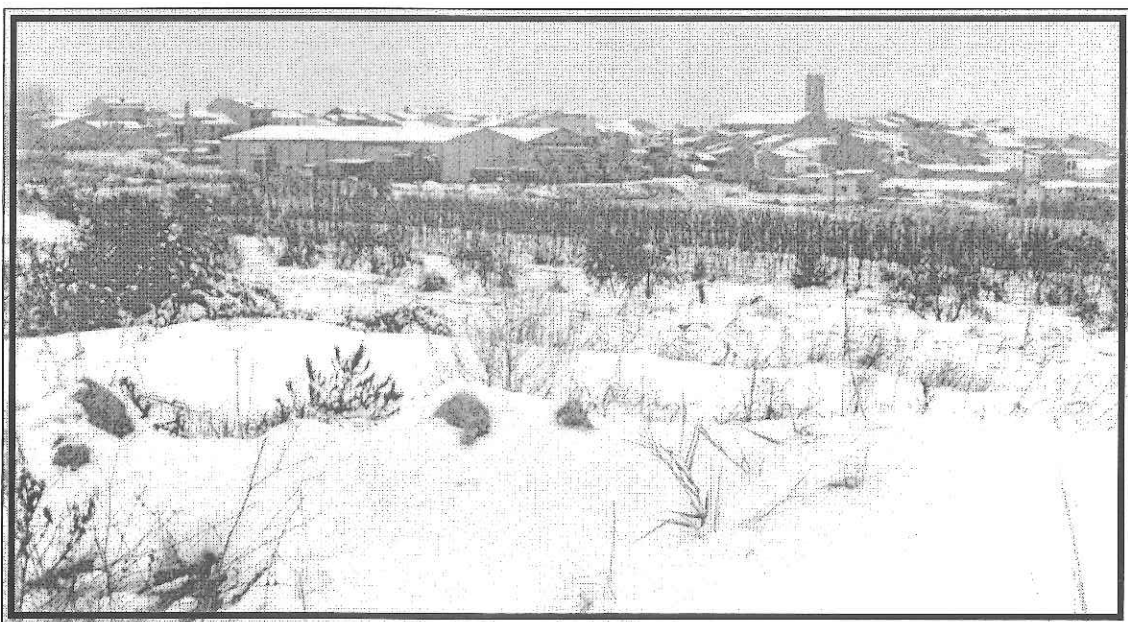
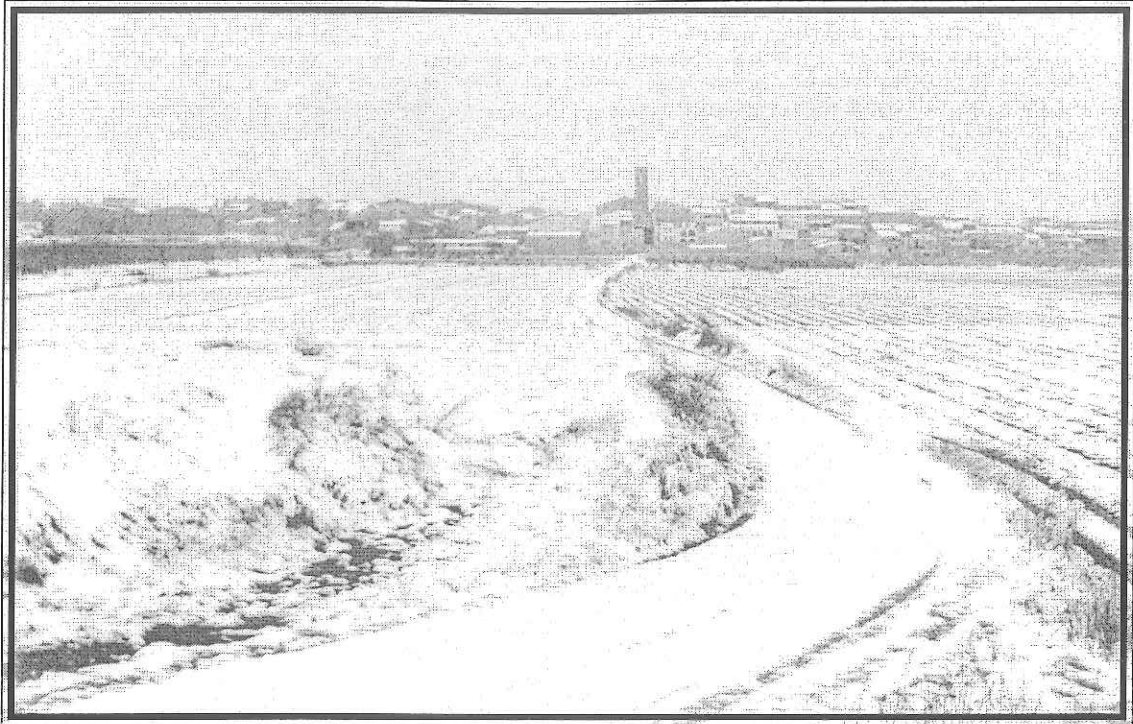
Ivet Domènech i Nadal

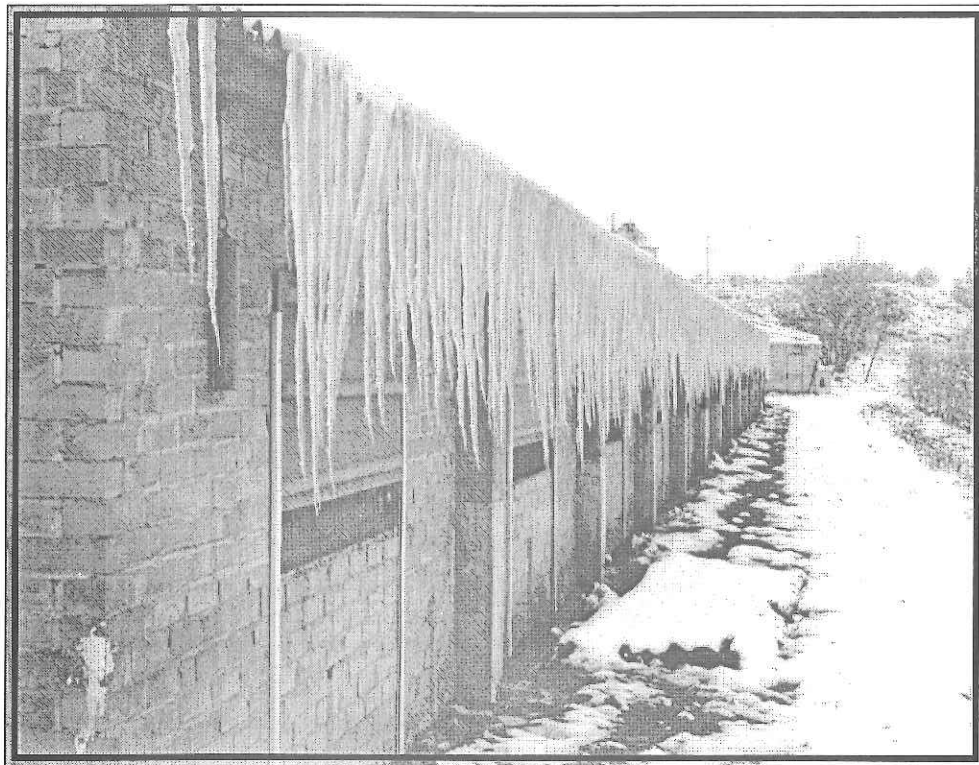

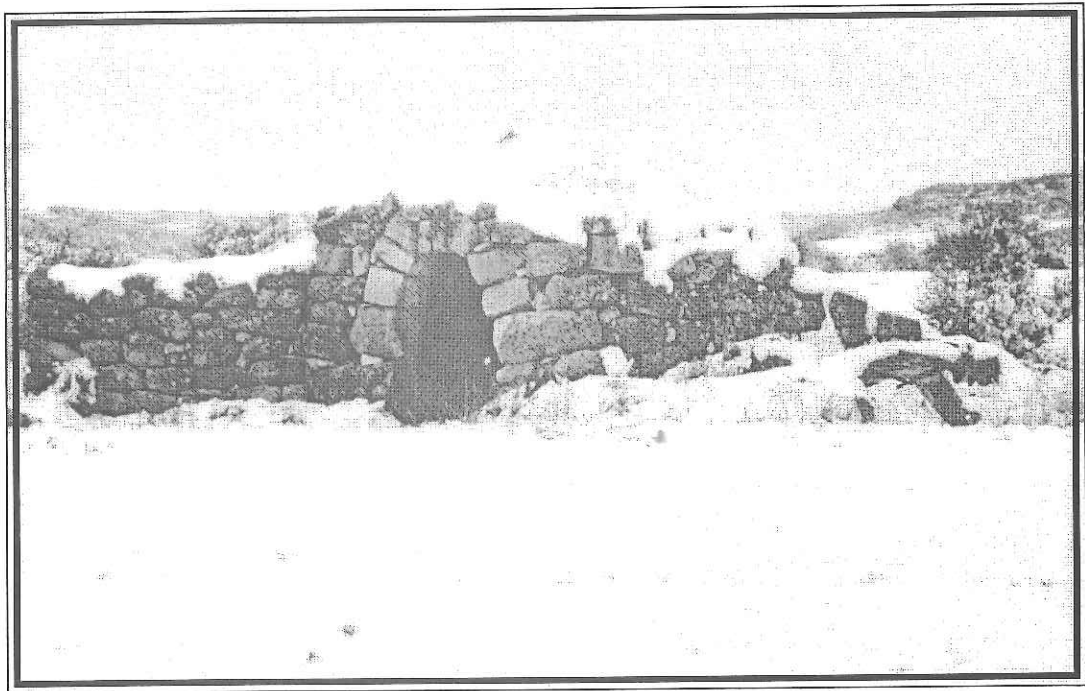
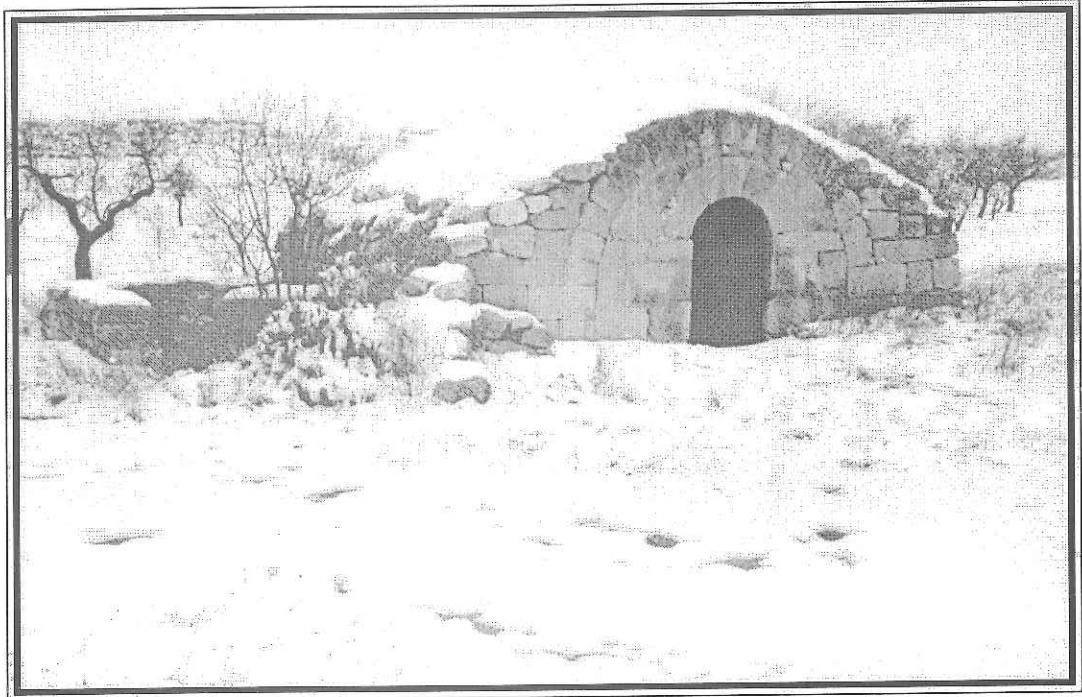
R	O	S	S	E	L	L	A	C
L	W	A	L	A	M	E	T	L
G	I	N	E	S	T	A	U	A
J	I	R	D	A	C	A	L	V
P	U	R	L	L	I	R	I	E
R	O	S	A	S	R	Z	P	L
L	A	S	M	S	O	A	A	L
A	R	U	S	T	O	R	T	F
P	D	A	N	O	M	L	R	A

Artesa sota la neu: imatges de la nevada del desembre de 2001

Fotos: R. Serra i J. Gallart

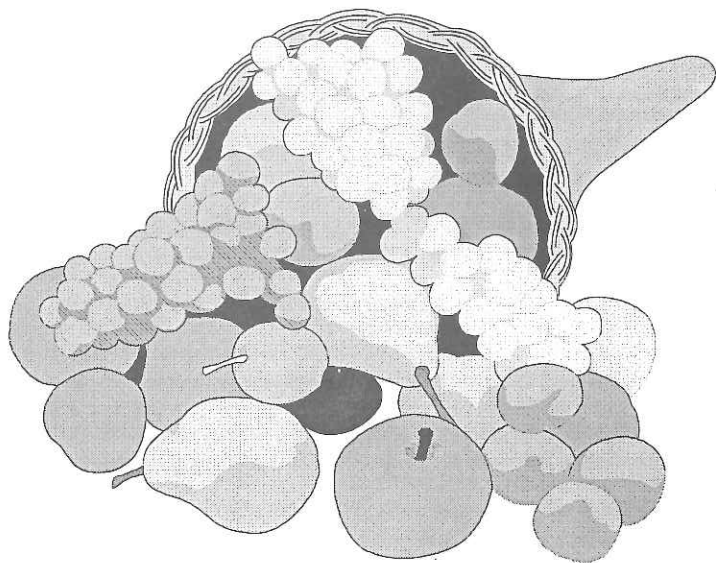

LA PAGESIA A ARTESA O ELS ÚLTIMS MOHICANS

Fa només trenta i pocs anys, quant jo vaig començar a anar a collir peres al jornal, tothom al poble vivia de la pagesia i era la seva professió, llevat de tres ferrers, tres fusters, dos guarnicioners, un sabater, quatre paletes, dos manobres, mossèn i la seva majordoma. A partir de llavors, com a conseqüència del ¡Boom! econòmic, que va suposar la fruticultura, molta més gent va poder estudiar una carrera o una formació professional, que li permetia obrir nous horitzons que no el condemnaven indefugiblement, al terròs.

Es van començar a establir a Lleida indústries a l'entorn de la producció agrària (San Miguel, Copaga i altres), que necessitaven mà d'obra no qualificada, sumat a la possibilitat d'anar a la gran Urbs -Barcelona- buscant una prosperitat a l'abast de la ma. Va fer que molta gent - cabalers, jornalers, hereus de cases petites- deixessin de fer de pagès, va ser la primera gran esbandida, després s'estabilitzà fins que a partir de finals de la dictadura (recordeu les dues grans vagues de 1977 i 78), estem vivim en una imparable reconversió salvatge i gratuïta en què l'agricultura només és moneda de canvi per a tractats internacionals, per a la globalització de l'agricultura canviem autoritzacions per a implantació de Bancs, Assegurances i Grans Superfícies, en Països tercers a canvi de poder entrar aquí productes subvencionats i sense aranzels, productes

fets amb mà d'obra infantil o de semi-esclavatge, sense cap tipus d'assegurança social, amb sous que no donen per autoalimentar-se. Però produïts en el tercer món, per empreses dels Països més avançats. Tot això ha fet que en pocs anys fer de pagès a Artesa sigui un fet rar, una espècie en perill d'extinció.

Tothom avui té col·lectius que el defensen aferrissadament, (l'alosa becuda, la rata sallarda, la llúdriga, el rat penat tec) nosaltres els pagesos, els últims mohicans, que conreem i tenim enllestit i endreçat el 80 per cent del territori, que guardem les essències de la cultura ancestral de tots plegats, que garantim la seguretat alimentària, a nosaltres no solament no ens defensa la societat sinó que cada vegada em dóna més la impressió que fem nosa. Es per tot plegat que voldria fer primer una anàlisi concreta de la realitat, de com i de quina manera es troba la pagesia al nostre poble. I en un segon escrit, aprofundir en possibles solucions o si mes no en mesures que allarguin l'agonia tant com sigui possible.

CENS AGRARI. Font IDESCAT Generalitat de Catalunya.

<u>Any</u>	<u>Població treballadora</u>	<u>Total pagesos</u>	<u>%</u>
1991	452	169	37,39
1996	472	128	27.12
2001	500aprox.	95*	19

* Del cens agrari exposat per la Generalitat al Desembre de 2001, d'un total de 94 efectius agraris, se n'ha tret 4 homes que no fan de pagès i 5 dones que tampoc. S'han sumat però 9 pagesos/es. Que no són al cens a més de 6 jornalers agraris que hi ha Artesa, Total 95 actius.

CENS AGRARI -Població Agrària per edats-. Percentatge.(Sense els 6 jornalers).

De 20 a 25 anys	4	(4,49%)
De 25 a 30 anys	6	(6.74%)
De 30 a 35 anys	12	(13,48%)
De 35 a 40 anys	14	(15,73%)
De 40 a 45 anys	14	(15,73%)
De 45 a 50 anys	11	(12,36%)
De 50 a 55 anys	10	(11,24%)
De 55 a 60 anys	10	(11,24%)
De 60 a 65 anys	8	(8.99%)

ARTESA Població Total, any 2001, 1362 habitants.

Homes	719	(52,79%)
Dones	643	(42.21%)

Població de 1 a 15 anys	178 hab.	13.07%
Població de 16 a 65 anys	867 hab.	63.66%
Població de 65 a 100 anys	317 hab.	23.27%

Població en edat laboral:	<u>TOTAL</u>	<u>HOMES</u>	<u>DONES</u>
	867	483	384
Cens agrari 2001 -depurat-	95	90	5

ALTRES DADES D'INTERES.

Dels 89 pagesos per compte propi, 22 ho són a temps parcial, 17 són pagesos i ramaders, 5 conreen només terra campa.

Unitats familiars (cases), amb ingressos agraris i/o ramaders, 78 unitats.

Unitats familiars (cases), amb ingressos exclusivament procedents de l'agricultura i/o ramaderia, 47 unitats.

Explotacions familiars agràries amb continuïtat garantida amb circumstàncies normals pels propers 20 anys, 48 EFA.

Explotacions amb tres inscrits al cens agrari, 2 .

Explotacions amb dos inscrits al cens agrari, 15.

ARTESA. Febrer de 2002

Felip Domènech i Costafreda

AMB POQUES PARAULES

COMMEMORACIONS

L'especialista en l'obra de Jacint Verdaguer, Narcís Garolera, va lamentar en la presentació del llibre de Jacint Verdaguer "En defensa pròpia" l'escassa repercussió en la Generalitat de la celebració del centenari de la mort del poeta, en contrast amb la dedicació que rebrà aquests mateix any el 150è aniversari del naixement de l'arquitecte Antoni Gaudí.

Res a dir, ben al contrari, a tot el seguit d'exposicions, commemoracions i qualsevol tipus d'actes encarats a enaltir una figura tan genial i fora mida com la de l'arquitecte Gaudí, al qual, per cert, fins fa ben poc se'l tenia força oblidat, i bona part de les seves obres en un estat de descuit considerable.

El que costa de comprendre és la poca repercussió que està tenint la commemoració d'un dels més grans poetes que ha donat la nostra llengua: Jacint Verdaguer. Pocs deutes tan grans tenim els catalans com amb Verdaguer. Verdaguer és el creador de la llengua catalana moderna, qui li dóna solidesa i la fa vehicle apte d'expressió escrita i literària, qui serveix de base per tot el redreçament de la llengua catalana posterior, qui dóna ressò universal al català. És Verdaguer, amb la seva prosa i amb la seva poesia qui millor arriba al cor del poble, composicions com "L'emigrant" o el "Virolai" eren i han estat cantades moltes vegades sense saber que Verdaguer n'era el seu autor, no endebades el seu enterrament fou un acte multitudinari com no se n'havia vist cap a Barcelona.

Per tot això costa de creure que aquesta ingritud, l'escassa repercussió que esmentava Narcís Garolera. Aquest estudiós apunta que la ignorància dispensada a Verdaguer només es pot explicar perquè és un personatge popular encara incòmode per a cert catalanisme cristià. Verdaguer s'abocà amb gran zel evangelitzador als pobres i marginats. S'inicià en pràctiques exorcistes s'enfrontà amb les jerarquies eclesiàstiques i amb els sectors més conservadors de la societat de l'època. Durant dos anys fou reclòs, acusat de demència i finalment li foren retirades les llicències sacerdotals.

Narcís Garolera té bona part de raó, però caldria esmentar també que Verdaguer tampoc no ha estat mai sant de la devoció del progressisme cosmopolita i universalista del nostre país, per al qual han estat incòmodes la religiositat, el catalanisme i el populisme, en el millor sentit del terme, de Verdaguer.

Mala peça al teler, doncs, si a tot això hi afegim que Verdaguer és una figura al voltant de la qual difícilment s'hi pot muntar qualsevol tipus de mercat, paradeta o comerç iconogràfic susceptible de vendre, comprar i de fer negoci, o almenys comparable amb el que s'està muntant al voltant de Gaudí. Perquè al cap i a la fi, avui en dia es tracta d'això, siguin quins siguin els mèrits de cadascú. La resta són punyetes sentimentals que no cotitzen a borsa ni es poden mercadejar.

Tot esperant una resposta ...

En aquest darrers mesos han fet arribat a la seu de "La Femosa" tot un seguit de preguntes que la gent es fa sobre el funcionament general del nostre poble, nosaltres hem recollit les inquietuds fent-les nostres i les escrivim perquè, qui pugui, les contesti i així aclarir tots els dubtes que la gent té sobre algunes de les coses que es fan al nostre poble.

Aquí sols posarem les que creiem tenen o poden tenir més ressò i utilitat pels vilatans i vilatanes, com són les següents, dedicades a l'urbanisme:

1.- Qui ha decidit les normes per dir com s'han de construir les cases, els metres que poden tenir de llarg, si pot ser una casa amb un bon garatge per poder guardar totes les màquines del pagès (som un poble de pagesos i no d'oficinistes) o si sols pot tenir un petit garatge per guardar els cotxes?.

2.- Qui ha decidit com han de ser els carrers, quants metres hi haurà de distancia de vorera a vorera, si aquestes seran estretes (tot just hi pot passar una persona) o seran amples (que poden servir de terrassa dels bars)?.

3.- Qui fa les alineacions dels nostres carrers?

Per què al carrer de les Hortes, (tot hi que és

una de les entrades del poble) està quedant digne de posar-lo als anals d'arquitectura de com no han de ser els carrers d'un poble (serà la segona vegada que sortirem en aquests anals de la no arquitectura).

4.- On han de jugar els nens i nenes del nostre poble? On són les places públiques que hauríem de tenir?

Fa molt temps que sentim parlar de la plaça del "Freginal", quan es farà? La veurem acabada nosaltres? I els nostres fills?.

5.- Quants pisos poden tenir d'alçada les cases del nostre poble? Si hi ha alguna que no compleix la normativa, per què no es fa enderrocar?

6.- Qui ha de tenir cura de les cases deshabitades? Si estan en mal estat per què no es fan arreglar i en tot cas enderrocar per evitar un perill a la gent que pot passar pel seu costat?

Maria Serra i Domènech

La salut de cada dia

VIIH:

VIRUS DE LA IMMUNODEFICIÈNCIA ADQUIRIDA

A l'any 1981 comencen a aparèixer els primers casos d'una malaltia que fins llavors era desconeguda. Només fa vint anys, però, el ressò d'aquesta malaltia s'ha escampat arreu del món. Les malalties infeccioses fins aquell moment i gràcies a la revolució que havia produït el coneixement dels antibiòtics, eren majoritàriament curables i tractables. Aquella malaltia que s'anomenaria SIDA (síndrome de la immunodeficiència adquirida), no tenia cura, ni amb tot l'arsenal de la indústria farmacèutica, per tant naixia una malaltia incurable, i el pitjor era que els infectats morien després de patir altres malalties que fins al moment eren tractades. En una concepció on totes les malalties infeccioses podien ser controlades i fins i tot previngudes per les vacunes, aquest fet desmanegava la idea de seguretat, ja que aquesta malaltia afecta directament el sistema immunitari de les persones utilitzant-lo i destruint-lo.

Però, hi havia quelcom més, la població afectada eren homosexuals, drogodependents per via parenteral (per-

sones addictes a drogues on la via d'administració és la sanguínia), fills de mares infectades, hemofílics (malaltia que afecta la coagulació sanguínia i que necessita de productes sanguinis pel funcionament correcte) ... Llavors la malaltia va adquirir un caire afegit, algunes de les persones afectades tenien pràctiques no acceptades socialment, i ja des del començament va assolir un aire de marginalitat.

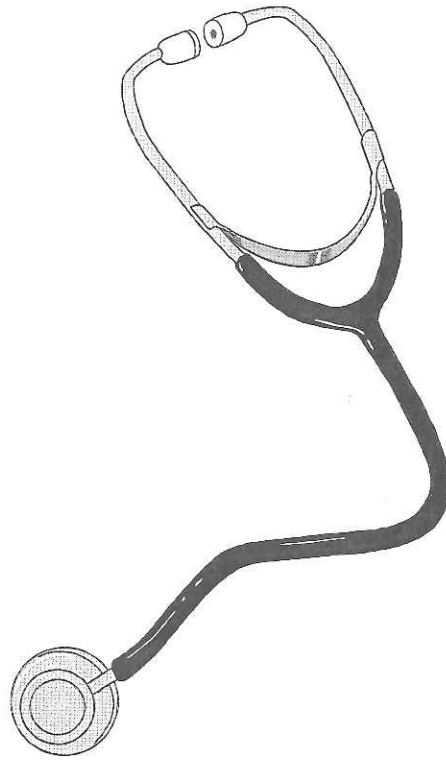
El virus de la immunodeficiència adquirida té tres vies de transmissió; la sang, les relacions sexuals sense protecció i la transmissió vertical que es produeix de mare a fill tant en l'embaràs, com en el part o la lactància materna. Els virus necessiten d'altres éssers vius per poder reproduir-se, per això en el primer contacte del virus amb el cos utilitza les cèl·lules de l'organisme per poder reproduir-se al mateix temps que les destrueix. Les cèl·lules escollides són els CD4, que són cèl·lules especialistes del nostre sistema immunitari, per tant cada vegada que el virus es carrega una cèl·lula a més resta una defensa de l'organisme infectat. La resposta de l'organisme davant l'entrada d'un intrús és

la creació d'un anticòs específic per tal de desactivar-lo. La detecció d'aquests anticòssos a la sang de l'infectat dona el resultat de seropositiu, però en aquest primer contacte és possible donar un fals negatiu en una persona infectada ja que hi ha un període de 6 a 8 setmanes que se'n diu finestra on la persona infectada dona negatiu i realment ja és portadora i pot infectar d'altres subjectes. En la segona fase el virus pot estar inactiu durant anys, el virus ataca el cos infectat però aquest encara pot controlar la situació, temps diferent per cada persona. En la tercera fase el cos ja no pot respondre i les defenses baixen, clínicament comencen a aparèixer malalties oportunistes que en un cos sa tindrien un desenvolupament millor. Llavors els seropositius comencen a patir la SIDA.

Avui aquesta malaltia no es pot curar, però no és sinònim de mort com en els seus principis, s'intenta tractar-la com una més de les malalties cròniques. El tractament combinat de tres o més antirretrovirals, inhibeix o frena la reproducció del virus dins del cos. S'ha millorat l'esperança de vida dels afectats, però tenen molts efectes secundaris degut a la medicació.

La constància en el tractament també és important i obliga a organitzar la vida laboral i la social amb la presa de múltiples pastilles. Controls mèdics, alimentació correcta, mesures higièniques vers els altres i per si mateixos per no reinfectar-se, guardar la intimitat. Encara és difícil trobar persones afectades que tinguin facilitat per comunicar que pateixen aquesta malaltia, o que són portadores. Sí que és cert que un grupat de persones conegudes per tothom han sortit a dir públicament que tenien, i amb aquest gest fer entendre, que és una reali-

tat que no cal amagar, però que també es pot reservar. Es per això que la millor eina de treball és la prevenció. Viure a la feina, a l'escola, a la família amb un seropositiu no comporta riscos, sempre que hi hagi unes mesures higièniques correctes com són, no utilitzar els raspalls de dents dels altres, ni les maquinetes d'afaitar, vigilar amb els talls i les ferides. En el cas dels drogodependents no empra els estris utilitzats per altres usuaris. Pel que fa als productes sanguinis hi ha total tranquil·litat ja que està regulat des del 1986 i es fan proves a totes les donacions.

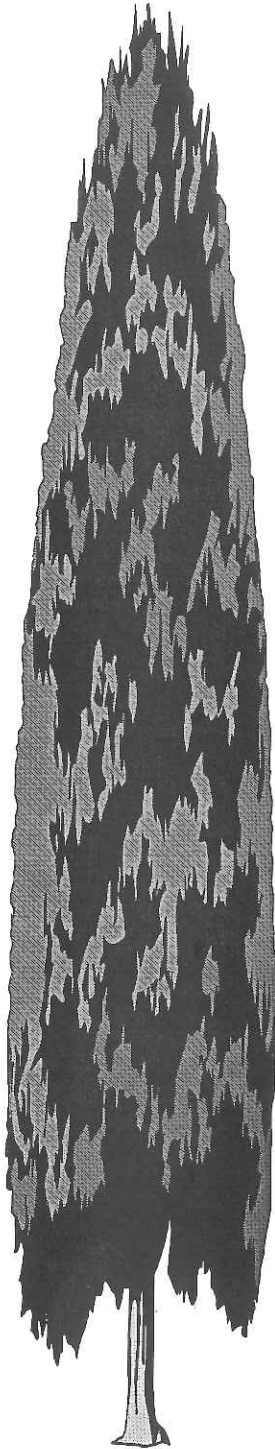
En la transmissió materno-filial també hi ha mesures de prevenció, el naixement es fa per cesària, s'evita la lactància materna i a les primeres hores de néixer el nadó se li administra una dosi d'antirretroviral per tal que negativitzi.

Però, la prevenció que més preocupa a les actuacions sanitàries està dirigida cap a les relacions sexuals. Clar que l'abstinència és una seguretat, però no ho és per tothom per això cal dir a la població que una cara

bonica tant de dona com d'home en un cos sa no impliquen que aquest rostre no pugui ser portador d'anticòssos i per tant que s'utilitzin barreres de làtex davant de situacions de risc.

Agraeixo a la Trini Moreno i a la Mercedes Lapeña de la consulta VIH de l'Hospital Arnau de Vilanova de Lleida el seu ajut.

Carme Sirvent Garcia

EL XIPRER

*L'ombra rellisca sobre el teu front
de tants que n'eren ara ja no hi són,
la nit et porta sense soroll
fosques siluetes d'un astre foll.*

*9 t'ajeus sota el xiprer
per a veure el temps com passa
i el seu silenci et va enlairant
cap al cel
fins que el temps ja no et parla,
cap al cel
fins que el temps ja no et mana.*

*El vent t'encanta d'aquell passat
i tu somnies que tornarà,
com conformar-se, si has esperat?
com resignar-se, si has estimat?*

9 t'ajeus sota el xiprer...

Joan Cassola

PARLEM UNA MICA DELS SAHRAUÍS

Aquest dies s'ha acabat de fer una crida al nostre poble per recollir productes de neteja pel poble sahrauí, sembla que d'alguna manera estem encara obligats amb aquesta gent que viu en condicions tan humiliants enmig del desert després que Espanya donés o vengués aquest territori, en un tracte fosc, al Marroc, sense ni tant sols consultar-ho a la població nativa.

El que havia estat una província amb les mateixes obligacions i deures que qualsevol província peninsular, va passar a ser una colònia i posteriorment a no ser res per nosaltres, encara que alguns pocs van sortir com sempre amb les butxaques plenes.

Es deia que era pel bé nostre, que això es feia a canvi de la renúncia del Marroc de les places que encara ens queden al nord d'Àfrica i que ara són autonomies.

A l'actualitat els governs espanyol i anglès estan en contacte per tal de solucionar d'una manera raonable un dels últims serrells del Tractat d'Utrecht, recordem que va concloure la Guerra de Successió, que tenia un front obert a Catalunya i que va acabar el 1714 amb la caiguda de Barcelona.

Assabentat el govern marroquí del que s'està coent, automàticament retira el seu ambaixador de Madrid, es fa l'ofès i demana converses per tal de tenir uns tractes semblants relacionats amb Ceuta i Melilla.

Com a confirmació de l'anterior, un tal Mikel Azurmendi, del PP, va fer palesa la seva incomoditat davant la pluriculturalitat d'Espanya, la gangrena que representa el tenir en compte els que no són com ells; els catalans ens hem sentit ofesos una vegada més, però com sempre en lloc d'empenyar-nos ho portem esportivament. El que ens va sorprendre va ser la reacció de Fraga Iribarne, que el va desmentir, penseu que va ser per disculpar-se davant del catalans, mallorquins, valenci-

ans, bascos, gallecs,?, el que crec és que en aquests moments de negociacions entre Gran Bretanya i la *messeta* se'ls ha degut prometre de tot als gibraltarenys i en aquell moment les paraules barroeres i ofensives de Azurmendi no eren les adequades per la negociació.

L'ONU mentrestant desorientada com sempre, sabent que el Marroc també és un important aliat dels EEUU, no té prou força per imposar una solució. La independència dels habitants del Sàhara Occidental havia de passar per una descolonització, que era la manera habitual de resoldre aquests temes que es va posar en pràctica després de la Segona Guerra Mundial, però en aquest cas, com ja s'ha comentat anteriorment, es va fer totalment diferent. Amb la *Marcha Verde*, l'autoritat espanyola es va dissoldre i molts dels habitants d'aquells territoris van ser expulsats al desert d'Algèria.

Potser ara seria un bon moment per tornar a replantejar-se una solució global per la zona, s'està parlant de partir el Sàhara Occidental en dos trossos, el del nord, on es troben tots els jaciments de fosfats pel Marroc, el del sud que només té arena, pels sahrauís, naturalment el Front Polisario, el seu representant, no s'hi ha avingut, se suposa que si el Marroc vol negociar també haurà de donar alguna cosa substancial.

Com sempre tot aquest enrenou d'interessos i violència no fa res més que fer patir a la gent senzilla que el que vol és anar vivint el dia a dia. Nosaltres, els artesencs, podem donar una mica de calor humana a aquesta gent aïllada enmig de la sorra, alguns lleidatans han rebut els seus fills durant el període estival i molts ha col·laborat en les seves revisions mèdiques. Ara aquesta gent necessita un altre cop de ma i m'agradaria creure que entre nosaltres ens podem entendre i ajudar.

Alternativa Ecologista d'Artesa

AGRAÏMENT AL POBLE D'ARTESA DE LLEIDA

A finals del mes de gener d'aquest any vam tenir l'oportunitat de participar a través de l'ACAPS (Associació Catalana d'Amics del poble Sahrauí) a la VIII Caravana per la Pau al Sàhara Occidental, amb la donació de productes de neteja per a la higiene personal: gels, xampús, sabons ...

Per deixar constància de la informació donada cal dir que el poble sahrauí fa més de vint-i-cinc anys que pateix un exili forçat com a conseqüència de l'ocupació militar i civil realitzada pel règim marroquí. L'any 1991 se signaren els Acords de Pau que haurien d'haver culminat amb la celebració del referèndum d'Autodeterminació que a hores d'ara encara no s'ha celebrat. Mentre arriba aquest moment i davant la disminució d'ajut humanitari als campaments de refugiats, es va celebrar aquesta campanya de recollida de productes de neteja i en la qual el poble d'Artesa de Lleida (junt a altres poblacions de Catalunya) va participar a través de les diferents associacions que van fer la crida.

En moments com aquests en què els drets humans i els drets dels pobles encara estan amenaçats, accions de suport i solidaritat com aquesta són imprescindibles per tal d'ajudar a pal·liar les carències de què són objecte. Volem que se sàpiga que hi ha molts ciutadans i ciutadanes que estem en contra de qualsevol opressió i a favor de la Justícia, la Pau i el Benestar, perquè creiem que això és possible.

L'Associació d'Amics del Poble Sahrauí us dóna les gràcies per la vostra participació. Així mateix agraeix la col·laboració de les diferents associacions que els van donar suport:

- Associació de Pares i Mares i Escola "Els

Til·lers" d'Artesa de Lleida.

- Associació de Dones.
- Associació de la Llar de Jubilats.
- Associació "Alternativa Ecologista d'Artesa de Lleida".

El dissabte 23 de febrer es va fer el comiat del camió-trailer que traslladà els materials d'higiene personal recollits a la campanya.

La quantitat de productes que es van recollir al poble d'Artesa de Lleida són els següents:

- colònies, gels i xampú	185
- pastilles de sabó de mans	115
- paquets de compreses	80
- paquets de bolquers	20
- pots de talc	5
- sabó de casa	2
- pintes	2
- ampolles d'aigua oxigenada	4
- esparadrap	2

Associacions d' Artesa de Lleida i Associació d'Amics del poble Sahrauí

Netegem els carrers...!!!

És primera hora del matí, la mare escombra el carrer, millor dit els carrers perquè com el veí no hi viu els fa ella. Una veïna que passava per allí, s'atura a fer-la petar una estona.

- Com és què escombres el carrer si avui he vist la màquina i els escombriaires que netejaven pel carrer Nou?.

- Sí, però és que aquí no ens ha arribat mai la màquina ni els escombriaires. A més és un costum que tinc de sempre i ja ho faig com si res.

- Però tu ets tonta, si t'ho fan els altres per què tens que fer-ho tu, al cap i a la fi, pagaràs igual que tota la gent?.

- Si te'n recordes abans tothom ens escombràvem el nostre carrer i després hi tiràvem una galleda d'aigua i el poble feia un goig que enamorava. Ara esperem que tot ens ho facin els altres. Sempre diem: "l'Ajuntament ens ha de netejar els carrers". Però com ell no disposa de la suficient gent per fer-ho, ha de contractar un servei de neteja de fora, que paguem entre tots, tant els que escombrem com els que no ho fan, perquè tot surt dels nostres impostos.

- Doncs tens raó, si tothom ens escom-

bréssim i reguéssim el nostre propi carrer, els diners que l'Ajuntament dedica a aquest servei, els podria dedicar a altres coses i a més tots procuraríem no embrutar-los i no llençaríem les burilles al terra, ni els papers dels caramels, ni deixariem que els gossos fessin les seves necessitats en qualsevol lloc,...; ja que al haver-lo de netejar, procuraríem no embrutar-lo tant.

- Es clar que sí dona, perquè no tot ens ho han de fer els altres, també nosaltres hem de posar-hi el nostre granet de sorra perquè el poble llueixi i sigui agradable a la vista de tothom.

- Saps que et dic noia, que vaig a escombrar i regar el meu carrer i li diré a la meua filla que també ho faci

al seu. Adéu Maria.

- Adéu Pepeta, fins un altre moment.

La mare continua escombrant i pensant en tot el que han estat parlant les dues i arriba a la conclusió que l'Ajuntament li hauria de descomptar, dels impostos que paga, la part proporcional del servei de neteja del carrer.

Maria Serra i Domènech

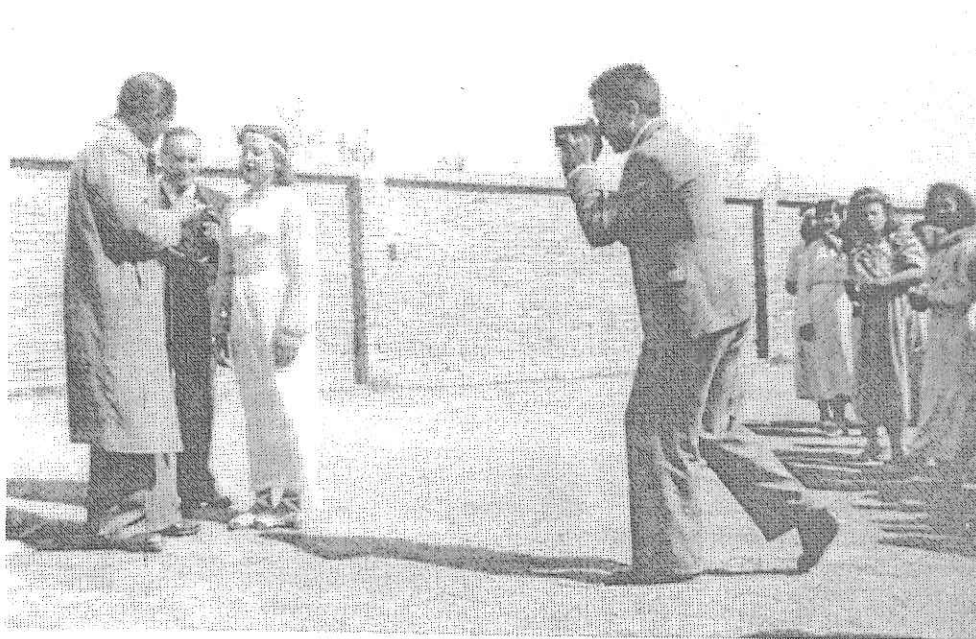
LES VELLES FOTOS D'ARTESA

En el número 193 de la revista la Femosa vàrem parlar de la meritòria tasca educativa, cultural i social desenvolupada pel mestre Josep Calzada en els 22 anys en què va estar de mestre a les escoles d'Artesa. Entre les activitats culturals promogudes pel senyor Calzada cal destacar la formació, cap a l'any 1924, d'un grup escènic compost de nois i noies, alumnes i exalumnes de l'escola, que va tenir una llarga i fructífera singladura que va durar fins a la Guerra Civil i fins i tot va continuar després d'aquesta contesa bèl·lica, encara que amb un aire diferent. El teatre va constituir una eina educativa tant pels actors com pel poble en general. Durant la primera etapa es representaren algunes de les grans obres de la dramaturgia catalana com La mare, Terra baixa, Mar i cel, etc., unes representacions que tingueren un notable èxit a nivell local i que fins i tot, algunes d'elles es representaren en poblacions veïnes. Acabada la Guerra Civil es van tornar a reemprendre molt aviat les representacions teatrals dirigides per en Josep Calzada, que va continuar la seva tasca fins que va deixar Artesa l'any 1943. En aquesta segona etapa el grup escènic no va tenir la força d'abans, els temps eren uns altres i les obres representades ben diferents.

La primera obra que es va representar en aquesta segona etapa va ser Fabiola, una adaptació escènica moderna de la novel·la del cardenal alemany Nicholas Patrick Wiseman, un text que va ser adaptat per en Josep Calzada pel grup escènic d'Artesa i que es va representar la primavera de 1942 a la sala de Cal Marquet, on també s'havien fet els assajos, destinant-se la recaptació a les obres de recuperació de l'església i a l'adquisició de noves imatges. En aquesta obra hi van participar una bona colla de joves del poble. El vestuari femení per l'escenificació d'aquesta obra ambientada en època romana va ser confeccionat per les mateixes noies. Una acció que cal elogiar, ja que no s'ha d'oblidar que era una època de molta penúria. En Josep Calzada va estar assistit en aquesta ocasió per Josep Solé i Oró en les tasques de direcció i per Eloi Oró i Oró que feia d'apuntador.

Les fotografies que presentem en aquesta ocasió corresponen a la preparació d'aquesta obra i són les úniques que hem pogut recuperar de la mateixa, tot i la recerca que hem fet amb totes les persones que hi van participar de forma directa o indirecta.

Josep Gallart i Fernández

Josep Solé i Oró (ajudant de direcció), Josep Calzada i Benet (director) i Carme Mor i Pellisé (en el paper de Fabiola) fotografiats per Antoni Salla i Costa. (Foto cedida per Carme Mor i Pellisé)

D'esquerra a dreta: 1. Nati Oró i Castillo; 2. Conxita Olomí i Drudis; 3. Ramona Mor i Serés; 4. Teodora Oró i Solé; 5. Magdalena Morell i Galitó; 6. Carme Mor i Pellisé; 7. Carme Garròs i Gallart; 8. Rosario Berengué i Montoy (primer terme); 9. Carme Domènech i Vila; 10. Maria Costafreda i Olomí; 11. Amàlia Nosas i Besora; 12. Carme Llusà i Mor. (Foto cedida per família Oró Gallart).

Fila superior (dretes), d'esquerra a dreta: 1. Ramona Mor i Serés; 2. Maria Costafreda i Olomí; 3. Magdalena Morell i Galitó; 4. Carme Mor i Pellisé; 5. Carme Garròs i Gallart; 6. Carme Domènech i Vila; 7. Carme Llusà i Mor. **Fila central**, d'esquerra a dreta: 1. Josep Solé i Oró; 2. Josep Calzada i Benet; 3. Eloi Oró i Oró i la nena Lola Gallart i Castillo. **Fila inferior**, d'esquerra a dreta: 1. Nati Oró i Castillo; 2. Rosario Berengué i Montoy; 3. Teodora Oró i Solé; 4. Nena desconeguda; 5. Conxita Olomí i Drudis; 6. Adolf Costafreda i Castillo (nen); 7. Amàlia Nosas i Besora. (Foto cedida per família Oró Gallart).

Fila del fons (dretes), d'esquerra a dreta: 1. Ramona Mor i Serés; 2. Magdalena Morell i Galitó; 3. Carme Garròs i Gallart; 4. Maria Costafreda i Olomí. **Fila central** (agenollades), d'esquerra a dreta: 1. Conxita Olomí i Drudis; 2. Rosario Berengué i Montoy; 3. Nati Oro i Castillo; 4. Amàlia Nosas i Besora; 5. Teodora Oro i Solé; **Nens del centre**, d'esquerra a dreta: 1. Adolf Costafreda i Castillo; 2. ?; 3. Lola Gallart i Castillo (davant). **Primera fila**, d'esquerra a dreta: 1. Carme Mor Pellisé; 2. Carme Domènech i Vila. (Foto cedida per família Oro Gallart).

Carme Garròs i Gallart caracteritza en el paper de Tamara (foto cedida per Carme Garròs)

Precipitacions del 2001 a Artesa de Lleida					
	Dia	Mes	Precipitacions (l)	Total (l)	Observacions
1	3	1	4	4	
2	11	1	8	12	
3	13	1	1	13	
4	15	1	3	16	
5	25	1	4	20	
6	26	1	5	25	
7	27	1	4	29	
8	14	2	4	33	
9	15	2	1	34	
10	2	3	5	39	
11	5	3	1	40	
12	7	3	9	49	
13	12	3	5	54	
14	16	3	3	57	
15	30	4	48	105	
16	1	5	15	120	
17	10	5	5	125	
18	11	5	18	143	
19	18	5	14	157	
20	9	7	24	181	
21	14	7	12	193	
22	19	7	5	198	
23	16	8	3	201	
24	19	8	4	205	
25	20	9	3	208	
26	23	9	15	223	
27	28	9	4	227	
28	9	10	1	228	
29	18	10	9	237	
30	20	10	8	245	
31	14	11	3	248	
32	15	11	3	251	
33	16	11	7	258	
34	17	11	39	297	
35	9	12	2	299	boira
36	14	12	16 cm		nevada

Ramon Serra

SOLUCIONS DELS MOTS ENCREUATS:

Horitzontals. Horitzontals 1. Oscil·loscopi. 2. Cea. Importar. 3. Estacionar. I. 4. Atardar. Card. 5. Nalec. Ta. Coi. 6. O. IT. Tuba. CS. 7. Got. Cardenal. 8. Rizo. Nici. Be. 9. Estirada. Ben. 10. Fedes. T. Circ. 11. I. Obovada. Ti. 12. Auriga. Espia.

Verticals. 1. Oceanografia. 2. Sesta. Oide. U. 3. Catalitzador. 4. I. Aret. Ibero. 5. LICDC. L. Gosi. 6. Lmia. Tant. Va. 7. Oportunista. 8. Son. Abece. De. 9. Crac. ADI. Cas. 10. Carto. R. Bi. P. 11. Pa. Rocaberti. 12. Iridiscència.

